

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvo, na katero naj se blagovoltijo pošiljati naročnine reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v sredo.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na prvo četrtletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponovijo.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.
Za četrt leta 3 „ 30 „
Za en mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — „
Za četrt leta 4 „ — „
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejemati „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 23. marca. „Times“ imajo 22. t. m. poročilo iz Peterburga, da glasnj popolnem neosnovan, ka je Rusija terjala, naj britanska flota zapusti Belo morje (Marmora). Rusija je v tej stvari Angleško opominjala, ali jo hoče opomniti. — Admiraliteta je ukazala, naj se v službo dene oklopna fregata „Invincible“ in korveta „Tenedos“ — „Standard“ in „Daily Telegraph“ vidita v mirovnej pogodbi zasmehovanje vse Evrope.

Carigrad 22. marca. Odhod ruske garde se je odložil do končanja kongresa.

Peterburg 22. marca. Senzacionalni članki v „Agence Russe“ in v „Journal de St. Peterbourg“ naglašajo korake, ki jih je storila Rusija, da bi se naredil mir, dočim ko Angleška dela vedne težave, da-si so njeni interesi brez nevarnosti. Vsem vladam se vprašanje vriva, da-li more jedna sama oblast mir zabranjevati, če ves svet mir imeti hoče.

London 21. marca. „Times“ poročajo, da Rusija kupuje neizmerno mnogo vojnega materijala v Ameriki. Ladija s patroni naložena je uže izplula iz Newyorka, druge ladije so uže za vožnjo pripravljene.

Hrvatje v delegacijah.

Prostori našega lista so premajheni, da bi prinesli vse govore, govorene v delegacijah. Prinašamo pa denes glavno iz govora

Hrvata Ivana Vončine za osvojenje Bosne in pritelesenje k Hrvatskeji. Vončina je rekel:

„Bosna in Hercegovina sta uže od davnih dob hrvatski deželi. V šestem stoletju je bil cesar Heraklij povabil Hrvate in prišli so tija ter, uničivši Obre, zasedli one kraje.

„Po starih pismih od l. 1080 je zgodovinsko dokazano, da je bil ban bosenski eden izmed onih sedmih banov, kateri so upravljali nekaterim delom hrvatske kraljevine ter ki so bili volilni knezi pri kralja hrvatskega volitvah.

„Ko je potem pomrla dinastija domačih kraljev, izbrali so si Hrvatje za svojega vladarja kralja ogerskega Kolomana ter so ga l. 1102 venčali za kralja hrvatskega, dalmatinskega in bosenskega. Iz knjige „codex diplomaticus“ posnemljemo, ka so ogersko-hrvatski kralji, po navadi prejšnjih hrvatskih kraljev, izročevali upravljanje Bosne banom. (Morem regum Croatarum secuti Bosniam banis gubernandam commissere.)

„Tako je bilo do l. 1356, ko je Tvrdko „po kralja Ljudevita milosti“ zabanil v Bosni. Z dovoljenjem ogersko-hrvatskega kralja, kateri si je bil pridržal najvišje gospodstvo (dominium supremum) v bosenskih deželah, bil je Tvrdko v Miševem venčan za kralja bosenskega, in sicer za to, da bi — kakor so pravili — se svojim ugledom mogel vplivati na sosednje Srbe, katerim so Turki baš pred kratkim bili odvzeli kralja in da bi potem zjedinjen z njimi vspešno mogel braniti se temu azijskemu sovražniku.

„Njega sin in naslednik Štefan je se slovesno pogodbo v Djakovem leta 1393 priznal Sigmundovo višjo vlast, zbog česar mu je ta daroval kraljevo čast bosensko za vse življenje. Na sličen način je pripoznal tudi Ostoja, Štefanov naslednik, vrhovno vladu ogersko-hrvatskih kraljev. Leta 1444 je humski vojvoda Štefan Kozarica dobil naslov „hercoga“, in od teh dob ima Hum ali Zahlumija ime Hercegovine. Da-si je Štefana na to častno stopinjo povzdignil cesar Friderik IV., ostala je vendar razmera ogersko-hrvatskih kraljev do vladarjev bosenskih ista. Kajti uže sin njegov Vladislav, ki je po očetovej smrti zavlada, je pomagal kot vazal Matiji Korvinu proti Turkom.

„Ko je večji del Bosne in Hercegovine prišel zdaj Turkom v oblast, a zdaj bil zopet osvobojen, imenoval je kralj Emeriha Zapoljo banom dalmatinskim in je izprosil ob enem od rimskega papeža dovoljenje, da so dohodke priorata vranskega v Dalmaciji uporabljati smeli za obrambo Bosne pred Turčijo. Zatem bili so vladarji slovanskih dežela mnoge boje s Turki, dokler je naposled sultan l. 1503 sklenil z njimi in ogersko-hrvatskim kraljem

mir v Budi, v katerem je povrnil kralju ogersko-hrvatskemu Posavino, Jajce, Imoši, Mostar, Livno, Travnik in Dubrovnik pri Serrajevem. V nadaljnjih bojih je dobil cesar in avstro-ogerski kralj v karlovškem miru od Turkov povrnilo Bosno do Tušle (terraenum recuperatum), a izgubil jo je zopet po miru belgradskem l. 1739. Lavdon je l. 1788 zopet pridobil Belgrad, Berbir in Šabac. Cesar Josip II. je, kakor znano, nameraval osvoboditi vso Bosno in Hercegovino ter ji pritelesiti svojej monarhiji, a prusko-turška zveza in prerana smrt cesarjeva uničili sta ta blagi načrt. V miru svištovskem bila je sedanja ogersko-hrvatska kraljevina potisnena v meje, v katerih je še zdaj uklenena in Avstro-Ogerska nij dobila ničesa, razen protektorat katolikov na Turškem in sv. gomilo jeruzalemsko.

„To so na kratko glavni momenti, ki dokazujejo, da sta Bosna in Hercegovina uže od davnaj hrvatski deželi, da so jih Hrvati se svojo krvjo si pridobili in jih branili, in, ko so jim pošle moči v boji s Turčijo, zatekli so se h kraljem ogerskim prosit pomoči, in ko je zjedinjeno ogersko-hrvatsko kraljestvo padlo pod turško silo, morala je dolgo in krepko postaviti se sovražniku na pot vsa avstro-ogerska monarhija, in ves kristijanski svet je moral z denarjem in krvjo pripomoči, da je spasil to monarhijo in z njo kristijansko civilizacijo evropsko. Monarhija je bila sicer rešena, a polovica hrvatskega naroda čaka uže 250 let pomoči one države, katerej je jednoč pripadal, in od katere so ga odločile barbarške druhali, da mora zdaj živeti v bedi in duševnej nemarnosti, katera mora biti večna, ako od naše strani ne posije v to temo blagodejna luč.

„Nij dvombe, da bi se Bosna in Hercegovina v malem časi kulturno razvili, in bi posebno Hrvatskeji in vsej državi kar se tiče trgovstva in obrta utegnili biti največje važnosti, kadar bi dobrodejni vpliv dobro urejenega kristijanskega vladanja vzbudil in pospeševal duševne sile, ki še spe v prebivalstvu teh nesrečnih deželâ. Modra ter materijalne sili dežele in naroda primerna uprava ne bi od naše monarhije trebala nobednih žrtev, nego bi Bosna in Hercegovina celo gotovo skoraj si na toliko opomogli, da bi mogli i druge revnejše dežele v monarhiji podpirati. Na to se more še bolj računati za tega delj, ker hrvatsko prebivalstvo teh zemlja jedino najprimitivnejših državljanskih pravic potrebuje, da se osvobodi nevednosti in bede in potem stopi z drugimi evropskimi narodi v kulturni boj. Jaz pri tem celo bosenskih Hrvatov z mohamedansko vero ne izvzemljem, kateri so potomci nekdanih plemičev in bi zbog svoje izredne nadarjenosti in pod vplivom evropske kulture turških razvad sko-

raj iznebili se in bi bili gotovo važen faktor v novem državnem življenju.

„Naša monarhija bode svojej kulturnej misli ostala verna in bode človeštvu storila veliko uslugo, ako, svojo končno obsojbo nad turškim cesarstvom izreksi, dovoli, da se narodi na balkanskem polu otoku osvobodijo in se kot državne individualnosti uredé, in ako zbog svoje zgodovinske pravice, zbog zahtev patrijotične politike in zbog geografičnega položaja svetega Štefana kroni pripadajočo Bosno in Hercegovino zopet vzame v svoj naročaj, da more združena z bratskimi jej deželami biti krepko branilo monarhiji proti vsakej nevarnosti, naj-li ta pride od zapada, juga ali vzhoda.

„To so moji nazori glede predloga 60 milijonnega kredita, in upam, da sem govoril iz polne duše hrvatskega naroda. Ako se bode na te moje nazore v našej vnanej politiki oziralo, nadajam se, da nam pri končnem uredovanju orientálnih razmer ostane prihranjena vsaka nevarnost vojske in da bode naša monarhija iz sedanje evropske krize izšla krepka in slavna, ker ne bode zgolj svojih državnih interesov zavarovala, nego tudi onim narodom pomogla, kateri so v krvavem boji za svoje politično in kulturno življenje s popolno pravico pričakovali pomoči in pospeševanja za svoje napore.

„To sem htel za motiviranje svojega glasu za zahtevani kredit povedati.“

Ponemčevanje poljskih šol na Pruskem.

Na Pruskem Nemci ne privoščijo Poljakom, kakor je znano, v narodnem obziru istih pravic, katere uživajo Nemci. Pruska nemška vlada ne trpi slovanske poljščine v šolah poljskega prebivalstva. Začetkoma je samo želje izraževala, da bi se poleg materinščine šolske mladeži, poleg poljskega jezika učila tudi nemščina, kakor predmet. Tej želji so ustregle vse šolske občine. Toda s tem nij bila prusko-nemška ošabnost zadovoljna, hotela je poljščino vedno več in več iz šol izrivati in jo s tujo nemščino nadomestovati. V to svrhu posluževala se je različnih sredstev, katera nijso bila vsikdar prav moralčne naravi. Pri svojem početju je govorila, da ima pri tem le najboljše namene, namene kulturne, izobraževanje Poljakov v „jedino blažilnem“ nemškem duhu in „jedino zveličevalnem“ nemškem jeziku. Poljskih knjig nij hotela več na svetlo dajati, niti nij dopustila, da bi se od privatnih oseb izdane knjige v šolo vpeljale. Od poljskih učiteljev je zahtevala nemško mišljenje, nemško govorjenje, nemško politikanje, nemško uradovanje. Ker so vendar ostali nekateri zvesti svojemu narodu in jeziku, začela se je vlada celo groziti takim značajnim možem. Rekla je, da „nemarnim“ ponemčevalcem ne bode dovolila in podeljevala petletnih doklad, da jih bode marveč strogo preiskovala in disciplinirala. Ker so se vendar še našli učitelji, ki so kako poljsko šolsko knjigo spisali, prepovedala jo je vlada v ostrem ukazu, in ker so se v nekaterih šolskih knjiznicah še poljske knjige nahajale, konfiscirala jih je nemška vlada, kar je bilo zoper vse obstoječe postave. Še celo v zasobnih šolah, za katerih vzdržanje nij nič nemška prevzetnost plačala, prepovedala je poljske šolske knjige, in se grozila takim šolam, da jih bode

zatvorila, ako bodo še dalje poljske knjige rabile. Naposled je začela prusko-nemška krivična vlada nemške učitelje na poljske šole postavljati, a poljske učitelje je premesčevala v nemške kraje. — Na vrhunec je dospela pa s postavo, po kateri je v vse poljske šole vpeljala čisto nemški učni jezik in poljščino popolnem odstranila. V teh žalostnih okoliščinah se vendar še nahajajo poljski domoljubi na Pruskem, ki skrbijo, da bi se mladina vendar še poljščine, svoje materinščine, ne odvadila popolnem. Ustanovili so društvo — (sedež ima menda v Tornu) — katero izdaje poljske knjige (Abecednike), ki se brezplačno staršem, delavcem in nepremožnim ljudem delé, da iz njih svoje otroke poljščine uče.

Zoper tuje zatiralce.

V Indiji morajo biti stvari za Angleže uže take, da ne morejo brez skrbi vojne z Rusijo začeti. Indijci so močno razdraženi na svoje narodne zatiralce Angleže. Eden indijskih listov je pred nekaj dnevi pisal tako-le: „Angleži, ki v svojej domovini požirajo zaklade indijske, spravili so nas v ubožstvo. Njih politika je podobna ovčarju, ki vse svoje ovce pokolje. Angleži so nam tuji in ostanejo nam tuji še svojo tujo vero. Angleška naša vlada ljubi bolj denar, nego življenje svojih podložnikov. Pač pa je naša neodvisnost za zdaj izgubljena, ali naše upanje nij izgubljeno, da se bodemo kmalu zopet vzdignili. Ako so tako mogočni kralji, kakor Vikramaditya, Ramčandra in Ravapa umrli, pač ne bodo kratkoživci vladalci zdanjih časov dolgo trajali. Saj je vendar le samovolja njih postava, od kraljevskega namestnika pa do zadnjega policijskega uradnika. Anglija se je v združeni vojski obnašala kakor strahopeten vojak. Mi ne vemo, kaj so „angleški interesi“, za nas tacihi nij. Če Angleži to razumevajo pod svojimi interesi, da se Rusi njihovim indijskim posestvom bližajo, imajo pač prav, ali kadar bodo Rusi enkrat res prišli, potem naj se vsi otroci angleških mater pač ob pravem času poskrijejo, ker potem bide njih zadnja ura. Nena Sahib bode na čelu ruske vojske vpadel v Indijo. Pod varstvom carjevim bode še enkrat vzpostavil slavno vladu Peičve.“

Podobno je pisalo vse indijsko novinarstvo v celem Bengaliji, Bombayi, Audhu, Penčabu itd. Zatorej je, kakor smo uže poročali, angleška vlada Indijcem vzela tiskovno svobodo. V Londonu so se tega izrednega sredstva prestrašili. Kaj takega uže nij bilo 43 let, od kar je bil zadnji veliki upor v Indiji. Lord Lytton, generalni guverner, pravi, da „ob zdanjem položenju prebivalstva mora vlada braniti širjenje upora mej prebivalstvom.“ Kakšno pa je „zdanje“ položenje? Nij dvombe, piše londonski dopisnik v „K. Z.“, da so ruske zmage angleško veljavo v Indiji uže močno okršile. — Zatiranje torej nikjer ne traja večno, in valjda tudi Angležem ne bode dosti pomagalo, če indijske novine konfiscirajo in uničujejo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. marca. Iz govorov v delegacijah govorjenih hočemo po prostoru svojega lista še več pri

občiti prihodnji teden. V zadnji seji je govoril Poljak Groholski proti Rusom; Dalmatinec Fluck je naglašal, da mora Avstrija svojim Slovanom pravičnejša biti, če hoče v orientalne politiki vspeti; Kuranda govori proti Andrassyju in proti okupaciji Bosne, češ, da je uže nesreča, da Dalmacijo imarajo; Greuter naglašá, da ima Rusija na svojej zastavi religiozno (krščansko) idejo in narodnost, pri nas pa se protiverske postave delajo, Slovanje se pa na steno pritiskajo. Zato — pravi — bi bil čas, da bi se enkrat začela Slovanom pravica dajati, potem bi bila tudi vnauja politika boljša.

V Lvovu je pri ožje volitvi za državni zbor zmagal 21. t. m. grof Goluhovski s 1077 glasi proti dr. Smolki, ki je imel 933 glasov, (kar je mej Poljaki dosti, če se pomisli, da je Smolka pred volitvijo izrekel se proti vojski z Rusijo.)

Magjari so zopet enkrat pokazali, kakov „vpliv“ in „opravičene“ interese hoté imeti mej orientálnimi Slovani. Druga instanca magjarske sodnije je potrdila obsodbo prve instance v Miletičeviej pravdi. Srb Miletič, žrtva magjarskega Slovanosovraštva, bode sedel pet let v ječi.

Vnanje države.

Angleži so vedno nemirnejši, vedno bolj s sabljo ropočajo! Kaj čuda, da tudi Rusijo ponehuje potrpljenje, in se ona v svojih oficijalnih časnikih (glej spredaj naše telegrame) jako ostro po robu postavlja in pred vso Evropo Angleže kot kalilce miru stigmatizira. Tak jezik se govori pred vojskami! Zarad tega nij še tako gotovo, da se ves kongres še ne razbije, predno se snide, ali pa kmalu potem. Bog varuj, da bi Angleži Avstrije ne pridobili na svojo stran! Dozdaj je še upanje, da je ne bodo.

Dopisi.

Iz Št. Jurnega na Dolenjskem 20. marca [Izviren dopis.] Naš presvitli cesar je daroval Starovaškim pogorelcem 1500 gld. Milo je bilo videti, kako je marsikateremu teh nesrečnikov zaigrala solza v očeh, ko so zaslišali to veselo novico, in vsak je vzdihnil z vprtim pogledom proti nebu: „Bog mu ti-sočkrat poplačaj.“ Naš presvitli vladar pa je zopet pokazal, kakó ljubi svoje podložne in kak dobronik je nesrečnim; postavil si je v novič spominek v srcu teh milovanja vrednih ubožcev. Hiša habsburška pa sme tudi vsakokrat upati, da bode našla v nas Slovencih ob času nevarnosti svoje zavetje, darovali bomo, ako bi bilo treba, tudi svoje življenje za brambo milega vladarja in domovine. Bog nam ohrani še mnogo let skrbnega in dobrotljivega vladarja, in razsvetli tudi — njegove svetovalce, da bi bili Slovanom pravični vsikdar. V ponedeljek bode pri nas slovesna maša za cesarja, pri kateri se bode tudi pela cesarska himna.

Tudi graščak v Pletarjih, g. baron Borsch, je daroval pogorelcem lesa v vrednosti 300 gld. Bodi mu najsrčnejša hvala! Prosimo pa tudi druge rojake, pomagajte tem revežem po svojej moči, z obleko, denarjem ali živežem, vse se bode s hvaležnostjo sprejelo. Boda je velika, kajti rešiti nij mogel nihče veliko, ker je bilo v četrt ure vse v ognju. Darovi naj se pošiljajo občini ali pa tukajšnjemu g. župniku Vovku.

Izpod Nanosa 19. marca. [Izv. dop.] Mirno opazujoči in trezno misleči človek mora, ako pri nas na vse pazi, skoro misliti, da se bliža „konec sveta“, kajti v istini je to narobe svet. Pridni kmetič, ki se ukvarja ter poti od vida do vida pod pekočimi solničnimi žarki, nema živeža ni semena za bližajočo se spomlad, žep in skrinje so prazne, želedec pa

zmirom ne poln. Drugi pak, ki skoraj ne vedo kaj je pot in žulj, kateri vstanejo in ležejo kadar jim drago, kojim delo ne zapoveduje, imajo — tako se mej kmeti govori — še precej vsega, ne skrbi jih sedanost ni bodočnost; niso žejni ni lačni. Pridni, delavni, za sé in svojo družino skrbeči rokodelci nima dela, nema zaslužka, povsod ga išče in išče, a vse zabadavo, dela nij, in ako je kje, se jih uže pet, deset delavcev zanj puli. Drugi pak, ki imajo dovolj dela in za katero so dobro plačani, se pa dosta ne brigajo, delajo kolikor se jim ljubi, preveč pa gotovo ne, saj dobro vedo, da bodo plačani in tudi koliko.

Pri taci prilikah nij čuda, da se toliko sanj pravlja v „zaljubljeno“ pa realno Ameriko. Le o tem je zdaj razgovor, to je edino tolažilo našemu ubozemu kmetu; po obetanju, katerega o tej deželi čuje, si misli in sklepa, da bode morda vendar srečen, kar zdaj gotovo nij. Vse želi le proč, le proč od tukaj, kjer se ne da pošteno preživeti. Slabe letine, neprenosljivi davki, in Bog zna kaj vse, zaganja in sili našega kmetiča od domačega ognjišča na tuje, in kam? to skoraj sam ne zna. A pripravljen je iti kamor si bodi, kajti trdno mu je vkoreninena misel, da povsodi je boljše kakor tukaj v domačej zemlji. Da je naš tako misleči kmetič na krivem potu s svojo idejo, to ne, večinoma ima prav, moti se pa vendar, ako trdi, da na našej zemlji se ne da nikakor pošteno preživeti. Se ve, v taci okoliščinah, kakor so zdaj, je težko izhajati. Treba bi bilo marsikaj prenarediti in popraviti, dosti nepotrebnih šeg opustiti, a te s potrebnimi nadomestiti. Skrbeti bi se moralo, da se mi gmotno in duševno okrepimo.

Kmetijstvo je pri nas še jako na slabih nogah; nam manjka potrebne moči in vednosti, to na tako mesto in stopinjo dovesti, da bi od zemlje dobili to, kar nam je ona možna dati, ne pa le nekoliko, kakor nam zdaj daje. Potrebamo torej veliko podpore in poduka. Davki se bodo znižali, kajti ti poslednji so pri nas istinito tako veliki, da so s pomočjo slabih letin iz več živinskih hlevov vso, deloma pa malo menj živine izgnali. V nekaterih naših vaseh se zdaj le ena tretjina in še manj živine nahaja, kakor je je bilo nekdej. Kamor koli se pogleda, na desno ali levo, koliko je in ostane neizoranih njiv, kdo je temu kriv? Revščina! pomanjkanje potrebne živine, gnoja in semena. Pa menda uže Adam je vedel to, da če se ne seje se tudi žeti nema kaj, in taka je žalibože i z nami. Potreb imamo na stotine, dohodkov malo ali pa nič. Seno, na kateri pridelek smo dosihmal največje naslombo stavili, je letos tako v ceno, da se skoraj prodati ne more, ali se pa zanje le malo dobi. Lep dokaz sedanje velike revščine je izsekavanje hrastovja po polji in borštih naše okolice, iz katerih tešejo „švelerje“, pa po kakej ceni te poslednje prodajajo! Če jih teše sam kupec, jih plača po 45 do 50 kr. za iztesane pa da 80 do 85 kr. Lep dokaz, kako daleč smo uže prišli. Utopljajočemu je vsaka bilka dobra, ki jo vidi na vodi plavati, da jo prime, misleč, da ga bode strašne smrti rešila, enako dela i naš obupani kmetič. Njemu se nič več ne smili, prodaje vse, kar se le prodati da, samo da le denar dobi, da si potrebnega živeža in obleke kupi. Ko pa nema več kaj prodati, prosi novcev na posodo, kjer jih le dobiti more, proti še tako velikanskim obrestim, in makar če so ti 50—100—200 in

še več gld. od sto se jih ne ustraši. Na ta način postaje pri nas čedalje menj pridnih gospodarjev, a čedalje več beračev, potepuhov, tatov itd. Zadosti, da si dolžan kacemu odelu ali pa da zastaneš na davkih, kmalu si ob premoženje, kajti stroški se tako naglo nakopičijo, če se prične tožiti, da je strah.

Dalje dosti pa menda ne smem pisati, namreč o stvari, o katerej bi najrajši, kajti če ne bode g. državni pravdnik dal vsem čitateljem „S. N.“ enodnevní duševni post, čakajmo torej boljših časov.

Domače stvari.

— (Denes) dopoldne ob 11. uri se v čitalnici začno v dvorani znanostna predavanja. Denes bere g. Karel Križman „o razvoji človeškega dela.“

— (V mestnem zboru ljubljanskem) se je v petek sklenilo prodati kos zemlje v Latermanovej aleji kranjske stavbene družbi.

— (Slovensko gledališče.) V sredo 27. t. m. se bode prvič predstavljala burka „Snubitev brez uspeha“ v 2. dejanjih ter ponavljala priljubljena komična spevoigra „Pri meni bodi“. — Ker je ta predstava zadnja v tej sezoni, upamo, da bode občinstva vsaj ta pot zopet mnogo.

— (Goriška čitalnica) napravi denes v nedeljo 24. marca veselico s petjem in igro: „Županova Micika“. Začetek ob 7 $\frac{1}{2}$ uri z večera.

— (Iz Sežane) se nam piše 22. t. m.: Denes je bil „Requiem“ v naši cerkvi po Nj. V. nadvojvodi Franc Karlu. Udeležile so se ga politične, sodniške in druge gospodske.

— (Iz Kranja) se piše, da je v Klancu in Hujah pogorelo 22 hiš z gospodarskimi poslopji, nekaj krav, dva konja in več male živali.

— (Grad Zaprice pri Kamniku) je kupil g. Schneid v. Treunfeld, višji uradnik cesarske dvorne kancelije, baje Slovanom prijazen mož.

— (Učiteljski izpiti) za ljudske in meščanske šole se začno v Gradcu 24. apr. Oglasiti se je treba do 14. aprila.

— (V Celji) je razpisana gimnazijska učiteljska služba za klasično filologijo (na celem gimnaziju) s kvalifikacijo za slovenščino, potem učiteljska služba za zemljepisno-historijski predmet z nemščino (tudi na celem gimnaziju). Prošnje se vlagajo pri štaj. deželnem šolskem svetu do zadnjega aprila.

— (Ponarejeni tolarji) so bili, tako se nam poroča, nedavno v ljubomskem okraju izdani. Žandarmerija je konstatirala, da so bili mej svet poslani od nekega posestnika v Bunčanih.

— (Samoumori) V Ljubnem na zgornjem Štajerskem so bili našli v Muri truplo ondote nega šolskega ravnatelja ljudske šole, gosp. Schindlerja, ki je bil meseca februarja zblaznel in se utopil.

— (Dva mlada izseljenca.) V Celovcu sta dva trinajst let stara šolarčka sklenila rojstveno mesto in starše zapustiti pa v Ameriko iti. Oba sta imela 50 krajcarjev premoženja, a sta mislila, da je to dovolj. Peš sta prikoračila do Podlubelja, ko jeden truden postane in se mu začne po domu tožiti; drugi pa meni, da bi bilo grdo, ko bi se zdaj vrnila, ko morata biti uže tako blizu cilja svojega. Trudna romata dalje, a na vrhu Podlubelja, ju dohiti — oče jednega. Verjetno je,

da so mladima Evrope-trudnikoma — ušesa trpela potem.

— (Tudi pokora.) Iz Tupalič se tukajšnjemu „Slov.“ piše tale nekako čudna dogodka: 3. marca izginil je v Kokri pod Grin-tovcem posestnik B. C. mej tem, ko je njegova ženka v Kranj odšla na trg. Dospevali domu ne najde ne duha ne sluha po svojem možu. Prvi dan se vedno še ozira, ol kod da primaha, pa vse zastonj. Drugi dan torej urno razglasi bližnjim sosedom, ki mu hitro skušajo na sled priti. Ker so eni govorili, da se je najbrže obesil ali pa skočil v kakšno brezdno, hiteli so na vse strani po gozdih mej skalovje in okoli sumljivih brezdnov, vendar je bila vsa njih skrb in ves trud brez uspeha. Iskali so ga kake 4 dni, potem pa pustili vse na stran. Preteklo nedeljo proti večeru pa ga opazita dva dečka, ko je ravno prišel okolo svoje hiše in mislil zopet naprej odri-niti; zavpijeta tedaj nad njim, da naj obstoji, in hipoma se zgrudi na tla. Hitro skočita k njemu ter ga odpeljeta v njegovo hišo. Mož je bil tako oslavljen od prevelicega glada in mraza, da ga nij bilo skoro poznati; ko je nekoliko k sebi prišel, pripovedoval je, da je bil ves zmešan, ne vedoč, kako ali kaj, in le toliko ve, da je prenočeval v snegu mej mrzlim skalovjem v Kokerskih hribih. Pravi tudi, da mu je ta nemir delala huda vest, ker je bil pred 10 leti obdolžil dva Kokerska fantina, da sta mu slanino, meso in kruh pokradla, in sta bila oba kaznovana in od žandarjev tako hudo vklenena, da se to enemu še denes pozna na rokah, ko je od tega minolo uže 10 let. Ko mož nekoliko okreva, pošlje nekega moža po soseda, katera je bil pred 10 leti obdolžil tatvine, ter ju povabi na odločeni dan v bližnjo gostilnico, da se z njima poravnata. Snidejo se res v Leskovcu, kjer ju prosi odpuščenja, ter njima plača enemu 35 gld., enemu pa 13 gld. zarad prestanih bolečin.

Razne vesti.

* (Kratek zakon.) V Futaku na Oger-skem je bilo zadnji predpust nekega dne veliko svatovanje. Drugi dan so nevesto našli v hlevu mrtvo. Ker so jo starši posilili, da je vzela moža, ki ga nij ljubila, obesila se je v jutro po prvi zakonskej noči.

* (Škoda za pijačo.) Kakor „Pokrok“ poroča, je v necem praškem klostru frater kletni mojster v blaznem trenutku vsem sodom pipe odprl, da je pivo izteklo po tleh. Povodenj v klosterskem kletu je bila velika, še večja pa škoda in žalost klosterskih ljudi.

* (Ženo prebodel) je nek nadlajtenant v pokoji Martin Herbert v vasi Radeln na Sedmograškem. Mož namreč rad pije žganje, a ko mu ga žena nij htela več kupiti, prijel je sabljo ter v navzočnosti štirih prič zarinil smrtonosno orodje v sprogine prsi, da je takoj mrtva obležala.

* (Prevelik nos.) Šolarček tretjega razreda normalne šole pri o. pijaristih v Pragi je bil uže dlje nezadovoljen s svojim obilnim nosom, zaradi katerega je moral mnogo grenkih psovok slišati od svojih tovarišev. A dečko, ki mu je bil uže prirojen nekov izreden pogum, mislil si je: „Moram-li baš tolik nos imeti? — Nikakor!“ In, kar je v svojej nemneji pameti sklenil, izvršil je tudi na hip. Vzame škarje, stopi pred zrcalo — in konec nosa odstriže. Toda zdaj se ulije junaku kri po obrazu in vskliknivši pade onesveščen na tla. Zdravnik, katerega so takoj poklicali k bolniku, obvezal ga je in skoraj je brezumni dečko toliko okrevaj, da zdaj uže zopet more hoditi v šolo.

Tržne cene

v Ljubljani 23. marca t. l.
Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr.; — reš 6 gld. 18 kr.; — ječmen 5 gld. 69 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 6 gld. 18 kr.; — prosó 6 gld. 18 kr.; — kuruza 6 gld. 60 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trišen — gld. 66 kr.; — špeh povejen — gld. 72 kr.; jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 7 kr.; govedina kilogram 52 kr.; — telečnina 54 kr.; — svinjsko meso 68 kr.; — svinja 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 23. marca.

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 " 15 "
Zlata rent	73 " 90 "
1860 drž. posojilo	111 " 25 "
Akcije narodne banke	795 " — "
Kreditne akcije	231 " 50 "
London	119 " 65 "
Napol.	9 " 56 "
Č. kr. cekini	5 " 62 "
Srebro	105 " 15 "
Državne marke	58 " 80 "

Sobno orodje

se vsled odpotovanja ceno prodá na starem trgu št. 20 nova. (92—2)

Vina v buteljah,

Prosekovec in Refošek, najboljše vrste, se dobodo (95—1)
„pri belem volku“.

Dr. A. Plenka „Anticatharrhicum“ proti vsakemu náhodu sliznih mren

za otroke in odrasle ljudi.
(Z n. v. c. kr. patentom od 28. marca 1861. l. zavarovano proti ponarejanju.)

Ta čaj, prirejen na znanstvenem temelji od najbolj zdravih zelišč in korenin, izvrstno deluje pri vseh náhodih sliznih mren v krlju, v sapniku in njega vejah, v pljučih, v želodci in črevih, vrlo pomaga pri kataru v mehurju, v maternici ter nje nožnici, tudi ublažuje okrepitju in kri čistost.

Dobiti je v Ljubljani: lekarna g. E. Birschtza; v Gradci: lekarna „zum Mohren“ g. A. Nedweda, Murplatz, in lekarna g. J. Eichlerja, Leonhardstrasse. — Dalje v Mariboru: lekarna g. W. Königa; v Radgoni: lekarna g. C. Andriena; v Leobnu: lekarna g. Karla Filipeka; v Celovcu: lekarna g. Birnbacherja. (405—12)

Za gostilno s prenočiščem

v Ilirskeje Bistrici,

se išče zanesljiv gostilničar, ki bi ob enem imel skrbeti za dobro kuhinjo. Natančnejša izvestila daje

(94—2)

Anton Jellouscheg.

Iz hvaležnosti.

Pljučnej bolezni in težkemu dihanju

dobra pomoč.

Javno resnično zahvalno in pohvalno pismo hišnega gospodarja gospoda Antona Winningerja, 5. okraj, Ziegelofengasse št. 9 na Dunaji, od dne 8. januarja 1878. Poslano ces. kralj. dvornej tovarni za sladne priredke Ivana Hoffa, c. k. svetovalca, dvornega oskrbovalca skoro vseh evropskih vladarjev, lastnika zlatega križa za zasluge s krono in viteza nemških visokih redov itd.,

Wien, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

Jemljem si čast, izumitelju pravih in jedinih dobrotvornih zdravilnih sladnih priredkov, kateri se izde ujejo na srečo človeštvu, naslednje, kar se moje osebe tiče, potrditi. Jaz sem osobito rabil prvo in jedino pravo Ivan Hoffovo sladno zdravilno pivo poleg blazilnih Ivan Hoffovih sladnih prsnih bonbonov. Ti pravi Ivan Hoffovi izdelki bi imeli biti trpečemu človeštvu na vseh voglih obznanjeni, kajti jaz sam sem izkusil na sebi, da so bila vsa zdravila, ki si jih je samo misliti moglo, nevspešna; pred nedavnim sem celo dobil ponarejen sladni izleček, a moral sem ga zagnati strani. Zadržje 2 leti pak rabil pri, pravi Ivan Hoffovi sladni izleček poleg Hoffovih sladnih prsnih bonbonov proti svoji pljučnej bolezni in težkemu dihanju s takim uspehom, da komaj morem najti besedij, kako naj se zahvalim. Jaz imam zdaj vedno za domača zdravila Hoffovo zdravilno pivo od sladnega izvlečka kakor tudi Hoffove sladne bonbone, in javno mi je priznati, da sem pri slično bolnih, katerim sem samo te prave Ivan Hoffove sladne zdravilne priredke iz dolžnosti proti ljudem nasvetoval, videl tudi najboljše uspehe. Potrjujem pred Bogom in svetom, da je vse, kar sem gori rekel, čista resnica, da mogo slično bolni ono isto pomoč najti v pravih Ivan Hoffovih sladnih zdravilnih priredkih, kakor sem jo bil našel jaz. O tem rad vsakemu ustno priča (83—1)

Anton Winninger,

hišni gospodar, V., Ziegelofengasse 9. Na Dunaji, dne 8. januarja 1878.

V Ljubljani pri Gabr. Piccoli,

lekarna „pri angelju vdruhu“ na dunajski cesti.

Jetika je ozdravljiva!

Radgostski

univerzalni čaj

in

rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolžni na pljučih, za srčne, prsne in vratne bolečine, posebno za sušico, želodčno slabost, za splošno slabost čutnic in proti začenjajočej se pljučnici!

Veliko število priznanskih pisem razpolaga se v prepričanje.

Javne zahvale.

Vaše blagorodje!

Dober prijatelj, kateremu Vaš „radgostski univerzalni čaj“ in Vaši „maho-rastlinski celtilčki“ pomagajo proti popolnej jetiki prav dobro, povedal mi je o tem in jaz Vas zatorej prosim, da mi od vsake vrste izvolite po 4 vzemke poslati s poštnim povzetjem.

Udani Vam

Anton Schütz, c. kr. stražar.

V Pčelovčah (na Češkem), 3. maja 1876.

Gospodu lekarnarju J. Seichertu v Rožnovi!

Prosim še 2 zavitka radgostskega čaja in 4 škatlice rožnovskih celtilčkov. Princeu Danilu se celtilčki dobro tekli in povžil jih je celi 2 škatlici. Baš tako izvrstno se je obnesel Vaš čaj. Vsoto 4 gld. 10 kr. Vam tukaj pošiljam.

Sé poštvovanjem udani Vam

Dr. pl. Radič,

domači zdravnik črnogorskega kneza. Cetinje, 24. maja 1877.

Vaše blagorodje! Prosim Vaših slavljenih zdravil: 3 zavitke radgostskega univerzalnega čaja, 10 škatlic rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov, 2 steklenici čutniške esencije in Vam zatorej pošiljam 10 gld. a. v.

Najudanejši

Dr. Ivan Kopsz, stolni prošt.

V Subotici (na Ogerskem), 11. febr. 1877.

Vaše blagorodje! Jedino Vašim izvrstnim zdravilom, „radgostskemu univerzalnemu čaju“ in „rožnovskim maho-rastlinskim celtilčkom“, se imam zahvaliti, da sem minole jeseni, ko vsa druga raba zdravniških sredstev nij prav nič pomagala, popolnem ozdravel od dolgotrajnega pljučnega in želodčnega kataru in zopet se čutim do cela zdravega. Prejmite zatorej za srečno povrnitev mojega zdravlja najsrčnejšo mojo in moje družine zahvalo. Ker se bojim, da se ta bolezen utegne pri menjačem se slabem vremenu, osobito tukaj v Rudogorji, zopet prikazati, prosim, da mi izvolite poslati s poštnim povzetjem 2 zavitka „radgostskega univerzalnega čaja“ in 4 škatlice „rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov“. Se jedenkrat mojo najiskrenejšo zahvalo!

Z osobitim spoštovanjem

Iv. Grader, c. kr. mitničar.

Hirschenstand poleg Neudeka (na Češkem), dne 23. februarja 1876.

Od tega po zdravniške razložbi in predpisih pripravljeni čaj velja za 14dnevno rabo pripravljen paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatlica Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebej.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi (na Moravskem) in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König, gradsko predmestje, v Mariboru, Anton Nedwed „zum Mohren“ in Milosrdniška lekarna v Gradci, in S. Mittelbach v Zagrebu.

Rožnovska čutniška esencija, hitro in stalno deluje zoper trganje, prehlad, čutniško in mišično slabost vsake vrste. Originalna steklenica 70 kr. av. velj., za kolek in zavojbo 10 kr. več. Prava se dobode jedino direktno iz lekarn v Rožnovi (Moravska). (377—13)

Rožnovsko mazilo za ožobo, ki vsako, tudi zastarano ozeblino izceli naglo in gotovo. Lonček 50 kr., za kolek in povitek 10 kr. več.

Pravo se more dobiti jedino neposredno iz lekarnice v Rožnovi (Moravska).

Važno naznani!

Ravnateljstvo mejnarodne izložbe blaga na Dunaji prodaje vsled likvidacije te-le predmete po čudesno nizkej ceni,

5 gld. 75 kr.,

za katere se dobode naslednjih 64 stvari, in sicer:

- 1 izvrstna in točna ura s pozlačeno verižico. Da ura dobro gre, garantujem.
- 2 pravi japonski cvetlični vazi z najfinejšo slikarjo, kras vsakemu salonu.
- 1 izvrstna prav praktična sahar-nica od črne, z zlatom emajlirane kovi.
- 1 praktične klešče za sahar od vedno bele kovi.
- 1 mičen franc. Cebra-namiz-njak, ki krasi vsako salonsko mizo.
- 1 slavnoznan obdarjeni telefon, s katerim se moreš z vsakim še bolj oddaljenim človekom izvrstno zabavati.
- 1 velekrasen album za fotografije, bogato z zlatom ozaljšan.
- 18 finih parrane-slik, 23 cm. vis., 28 cm. šir., najdivnejši kras za 3 sobe.
- 12 izvrstnih c. kr. patentiranih žlic za jedi,
- 12 izvrstnih c. kr. patentiranih žlic za kavo,
- 6 podčasnice, katerih pri nobednej hiši pogrešati ne smejo,
- 6 kosov francoskega parfuma, kateri kožo napravijo fino, mehko in belo.
- 2 šaljiva predmeta, najnovejša in največji smeh probujajoča, za gospode in gospe.

Ako vpošlje malo vsoto 5 gld. 75 kr., ali ako jih naroči s poštnim povzetjem, dobi vsakdo vseh tu navedenih lepih 64 stvari tako v ceno, da je komaj delo plačano.

Naroča se za vso c. kr. avstro-ogersko monarhijo jedino pod naslovom: (81—3)

Direction der internationalen Waaren-Ausstellung
Wien, Burggring Nr. 3.

Tucl.
22. marca:
Evropa: Leuch Karl
iz Grada.
Fr. Slona: Metzles
iz Trsta. — Koffer iz Praga.
— Schucker iz Dunaja.
Pelich iz Istrije.
Pri. Metel: Grünwald
iz Dunaja. — Julius iz
Grada. — Frank iz Dunaja.

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, lakov
in firnežev,
v Ljubljani,

(80—4)

na Marijem trgu, poleg franciskanskega mosta.